

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه قم

دانشکده حقوق

پایان نامه دوره‌ی کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی

عنوان:

ماهیت تغییر جنسیت و آثار جزایی آن

استاد راهنما:

دکتر محمدخلیل صالحی

استاد مشاور:

دکتر حسین صناعی زاده

نگارنده:

فاطمه عظیمی

تابستان ۱۳۸۷

هرچند ناقابل اما:

تقدیم به:

پیشگاه با عظمت حضرت ولی عصر، امام زمان (عج) که جهانی، قدوم مبارکش را انتظار می کشد و به آستان کریمه اهل بیت حضرت فاطمه معصومه (س) که دستم را گرفت و مرا کریمانه بر سر سفره لطف و عنایت خود نشاند و توفیق همجواری با آستان جنت مکانش را ارزانی ام داشت.

تقدیم:

به روان پاک پدرم و نعمت بی بدیل زندگیم، مادرم.

تقدیر و تشکر

با خضوع در پیشگاه الهی، که این پژوهش، حاصل باران عنایات و مهربانی‌اش بود و سپاس فراوان از زحمات بی‌دریغ و راهنمایی‌های ارزشمند استاد محترم راهنما جناب آقای دکتر صالحی که با صبر و شکیبایی پاسخگوی سؤالات اینجانب بوده‌اند، همچنین از استاد بزرگوار جناب آقای دکتر صناعی‌زاده، استاد محترم پزشکی قانونی که مشاوره این پایان‌نامه را بر عهده داشتند و از دریای دانش و تجربه ایشان بهره‌ها بردم.

عرض سپاسی دیگر تقدیم به استاد محترم جناب آقای دکتر ساریخانی که با پیشنهاد این موضوع دریچه‌ای نو به روی اندیشه‌ام گشودند و با اعتمادشان قدرت برداشتن گام‌های استوار را به اینجانب هدیه کردند و سایر اساتیدی که در طول دوره تحصیلات خویش از فضایل اخلاقی و کمالات علمی ایشان بهره‌مند گردیده‌ام.

چکیده

تغییر جنسیت ارادی یکی از موضوعات مهمی است که موجب پیدایش مسائل جدید حقوقی و کیفری شده که تاکنون سابقه نداشته است. اغلب متقاضیان تغییر جنسیت را افراد ترانس سکسوال تشکیل می‌دهند. ترانس سکسوالیسم (Transsexualism) جزء اختلالات هویت جنسی است که به نارضایتی فرد از جنسیت خود و تمایل پایدار به تعلق داشتن به جنس مخالف اطلاق می‌شود.

در این پایان‌نامه آثار حقوقی تغییر جنسیت به طور عام و آثار کیفری آن به طور خاص مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج حاصل از تحقیقات منعکسه در این رساله دلالت بر این واقعیت دارد که فقهای امامیه در جواز یا حرمت تغییر جنسیت اختلاف نظر دارند. عده‌ای از فقها با ذکر دلایلی از قبیل؛ قاعده فقهی تسلیط، اصل اباحه و اضطرار، قائل به مشروعیت مطلق تغییر جنسیت می‌باشند. در مقابل عده‌ای با استناد به حرمت تغییر در خلقت الهی، حرمت از بین بردن اعضای بدن و... قائل به ممنوعیت مطلق تغییر جنسیت می‌باشند. نظریه دیگر، مشروعیت مشروط تغییر جنسیت است. در بررسی آثار کیفری تغییر جنسیت، نتایج مهمی به این قرار به دست آمده است:

تغییر جنسیت موجب جاری شدن قاعده درأ در آن دسته از جرایم حدی است که مجازات آن از جنسی به جنس دیگر متفاوت است. اگر کسی قبل یا بعد از تغییر جنسیت مرتکب یکی از جرایم مستوجب قصاص یا دیه شود مشمول احکام جنسیتی خواهد بود که در زمان ارتکاب جرم دارای آن وضعیت بوده است. اما اگر زن قبل از تغییر جنسیت مرتکب قتل زن دیگر شود ولی صدور حکم بعد از تغییر جنسیت باشد، در رد دیه به وی قبل از قصاص اختلاف نظر وجود دارد.

در خصوص تأثیر تغییر جنسیت بر تعزیرات می‌توان به تأثیر آن بر جرایم مختص مردان و زنان اشاره کرد به طوری که مرد بعد از تغییر جنسیت به دلیل ارتکاب جرایم مختص مردان قابل مجازات نخواهد بود و همین طور زن بعد از تغییر جنسیت قابل مجازات نیست. نگارنده در پایان راهکارهای حقوقی برای اصلاح قوانین جزایی و تکمیل آن در خصوص تغییر جنسیت ارائه کرده است.

لغات کلیدی: تغییر جنسیت، اختلال هویت جنسی، ترانس سکسوال، آثار جزایی.

فهرست مطالب

مقدمه	۱
الف - تعریف مساله و بیان سوال های اصلی تحقیق	۱
ب - فرضیه های تحقیق	۲
ج - ضرورت تحقیق	۲
د - اهداف تحقیق	۲
ه - سابقه تحقیق	۲
و - روش تحقیق	۳
ی - سازماندهی تحقیق	۳
بخش اول: کلیات	۴
فصل اول: مفهوم شناسی و موضوع شناسی	۵
مبحث اول: مفهوم شناسی	۶
گفتار اول: واژه شناسی و تعریف اصطلاحی تغییر جنسیت	۶
الف - واژه شناسی	۶
۱. معنای لغوی تغییر	۶

۲. معنای لغوی جنسیت ۷
- ب- تعریف اصطلاحی ۸
۱. تعریف اصطلاحی جنسیت ۸
۲. تعریف اصطلاحی تغییر جنسیت ۸
- گفتار دوم: مفهوم علمی و فقهی تغییر جنسیت ۸
- الف- مفهوم علمی تغییر جنسیت ۹
۱. هرما فردیت‌ها ۹
۲. ترانس سکسوال‌ها ۱۰
- ب- مفهوم فقهی تغییر جنسیت ۱۱
- ۱- افراد خنثی ۱۱
- ۱- ۱. خنثی واضح ۱۱
- ۱- ۲. خنثی مشکل ۱۲
۲. افراد ممسوح ۱۲
- مبحث دوم: موضوع شناسی ۱۳
- گفتار اول: جنسیت و عوامل مؤثر در شکل‌گیری آن ۱۳
- الف- عوامل زیستی مؤثر در شکل‌گیری جنسیت ۱۳
۱. کروموزوم‌های جنسی ۱۳
۲. گونادها ۱۳
۳. هورمون‌ها ۱۴
- ۳- ۱. تأثیر سازمان‌دهنده هورمون‌های جنسی ۱۴
- ۳- ۲. تأثیر برانگیزاننده هورمون‌های جنسی ۱۴
۴. اندام‌های جنسی داخلی ۱۵
- ب- عوامل روان‌شناختی مؤثر در شکل‌گیری جنسیت ۱۵
۱. نظریات یادگیری اجتماعی در ارتباط با رشد روانی جنسی ۱۵
۲. نظریات یادگیری شناختی ۱۶
۳. نظریات روان‌تحلیلی ۱۶

گفتار دوم: اختلالات و ناهنجاری‌های روحی - روانی در رشد جنسی..... ۱۷

الف- انواع اختلالات روانی - جنسی..... ۱۷

۱. اختلالات هویت جنسی..... ۱۷

۲. پارافیلیا..... ۱۸

۳. اختلالات کنشی روانی - جنسی..... ۱۸

۴. سایر اختلالات روانی - جنسی..... ۱۹

ب - اختلالات هویت جنسی..... ۱۹

۱. هویت جنسی..... ۲۰

۲. نقش جنسی..... ۲۱

۳. گرایش جنسی..... ۲۲

۴. رفتار جنسی..... ۲۲

ج- انواع اختلالات هویت جنسی..... ۲۳

۱. ترانس سکسوالیسم..... ۲۳

۱-۱. تعریف ترانس سکسوالیسم..... ۲۳

۱-۲. انواع ترانس سکسوالیسم..... ۲۴

۱-۲-۱. ترانس سکسوالیسم در افراد مذکر..... ۲۴

۱-۲-۱-۱. ترانس سکسوالیسم اولیه در مرد..... ۲۴

۱-۲-۱-۲. ترانس سکسوالیسم ثانویه در مرد..... ۲۴

۱-۲-۲. ترانس سکسوالیسم در افراد مؤنث..... ۲۴

۱-۲-۳. انواع دیگر..... ۲۴

۱-۳-۲-۱. فاقد جنسیت یا آسکسوال..... ۲۴

۱-۳-۲-۲. همجنس‌گرا یا هموسکسوال..... ۲۵

۱-۳-۲-۳. غیر همجنس‌گرا یا هتروسکسوال..... ۲۵

۲. همجنس‌گرایی..... ۲۵

د- طبقه‌بندی اختلالات هویت جنسی بر اساس DSM-IV..... ۲۷

۱. اختلال هویت جنسی در کودکان..... ۲۷

۲. اختلال هویت جنسی در نوجوانان و بزرگسالان ۲۹
۳. اختلال هویت جنسی نامشخص ۳۲
- ه - علل بوجود آورنده اختلالات هویت جنسی ۳۲
۱. نظریه بیولوژیکی (زیستی) ۳۳
- ۱-۱. استرس پیش از تولد ۳۳
- ۲-۱. اختلالات ژنتیکی ۳۳
- ۳-۱. اختلالات هورمونی ۳۳
- ۱-۴. مشکلات مغزی و سیستم عصبی مرکزی ۳۴
۲. نظریه‌های روانی - اجتماعی ۳۵
- ۱-۲. تئوری یادگیری اجتماعی ۳۷
- ۲-۲. تئوری مذهب ۳۷
- ۲-۳. تئوری روانکاوی ۳۸
- و- تشخیص افتراقی ۴۲
۱. تشخیص افتراقی در کودکان ۴۲
- ۱-۱. دخترهای پسرنا ۴۳
- ۲-۱. پسرهای دخترنا ۴۳
۲. تشخیص افتراقی در افراد بزرگسال ۴۴
- ۱-۲. مبدل‌پوشی (پوشیدن لباس جنس مخالف) ۴۴
- ۲-۲. اختلالات بین جنسی ۴۵
- ۲-۳. اسکیزوفرنی ۴۵
- ی- درمان و پیشگیری اختلالات هویت جنسی ۴۶
۱. پیشگیری در کودکی ۴۶
۲. پیشگیری ثانویه ۴۷
- ۱-۲. گسترش مشاوره‌های بهداشت روانی ۴۸
- ۲-۲. روان‌درمانی ۴۸
- ۲-۳. هورمون‌تراپی ۴۸
- ۲-۴. جراحی ۴۸

- ۳- پیشگیری ثالث ۴۸
- گفتار سوم: اختلالات و ناهنجاری‌های فیزیولوژی در رشد جنسی ۵۰
- الف- هیپرپلازی مردانه‌ساز آدرنال (سندرم آدرنوژیتال) ۵۰
- ب- سندرم ترنر ۵۱
- ج- سندرم کلاین فلتر ۵۲
- د- سندرم عدم حساسیت آندروژنی (زنانه شدن بیضه‌ای) ۵۲
- ه- نقایص آنزیمی در ژنوتیپ XY ۵۲
- و- هرمافرودیت (دوجنسی) ۵۳
۱. هرمافرودیت حقیقی (دوجنسی کامل) ۵۳
۲. هرمافرودیت کاذب ۵۴
- ۱-۲. هرمافرودیت کاذب زنانه (زنان مردنما) ۵۴
- ۲-۲. هرمافرودیت کاذب مردانه (مردان زننما) ۵۴
- ۲-۳. دیسژنز مختلط گوناد ۵۵
- گفتار چهارم: روش‌های تغییر جنسیت ۵۶
- الف- هورمون درمانی ۵۸
- ب- جراحی ۶۰
- فصل دوم: پیشینه فقهی و قانونی تغییر جنسیت** ۶۴
- مبحث اول: پیشینه فقهی تغییر جنسیت** ۶۵
- گفتار اول: پیشینه موضوع در فقه قدیم ۶۵
- گفتار دوم: پیشینه موضوع در عصر حاضر ۶۶
- گفتار سوم: تاریخچه جراحی تغییر جنسیت ۶۷
- مبحث دوم: نظرات فقهی در مورد تغییر جنسیت** ۷۰
- گفتار اول: نظریه ممنوعیت مطلق تغییر جنسیت ۷۰
- الف- حرمت از بین بردن اعضاء بدن ۷۰
- ب- حرمت نگاه و لمس عورت نامحرم ۷۴

- ج- حرمت تغییر در خلقت الهی ۷۷
- د- غیر مقدور بودن و عدم توانایی در ایجاد تغییر در خلقت الهی ۷۸
- ه- مخالفت با مصالح عمومی ۷۹
- گفتار دوم : نظریه مشروعیت مطلق تغییر جنسیت ۸۰
- الف- اصل اباحه، جواز یا حلیت ۸۰
- ب- قاعده فقهی تسلیط ۸۲
- ج- قاعده اضطرار ۸۳
- گفتار سوم: نظریه مشروعیت مشروط تغییر جنسیت ۸۴
- مبحث سوم: پیشینه قانونی تغییر جنسیت ۸۶
- گفتار اول: پیشینه قانونی تغییر جنسیت در حقوق ایران ۸۶
- گفتار دوم: پیشینه قانونی تغییر جنسیت در سایر کشورها ۹۰
- بخش دوم: آثار تغییر جنسیت** ۹۳
- فصل اول: آثار حقوقی تغییر جنسیت ۹۴
- مبحث اول: نقش رضایت و عدم رضایت زوج در تغییر جنسیت ۹۵
- مبحث دوم: تغییر جنسیت و تأثیر آن بر علقه زوجیت ۹۷
- گفتار اول: تغییر جنسیت یکی از زوجین ۹۷
- گفتار دوم: تغییر جنسیت همزمان زوجین ۹۹
- گفتار سوم: تغییر جنسیت غیر همزمان زوجین ۱۰۱
- مبحث سوم: تغییر جنسیت و تأثیر آن بر عده ۱۰۲
- مبحث چهارم : تغییر جنسیت و تأثیر آن بر ولایت و سرپرستی کودکان ۱۰۴
- مبحث پنجم: تغییر جنسیت و تأثیر آن بر نفقه ۱۰۹
- مبحث ششم: تغییر جنسیت و تأثیر آن بر عناوین خانوادگی ۱۱۱
- مبحث هفتم: تغییر جنسیت و تأثیر آن بر ارث ۱۱۴
- گفتار اول: ارث بردن فرد تغییر جنس داده از والدین خویش ۱۱۴
- گفتار دوم: ارث بردن والدین از فرزند تغییر جنس داده ۱۱۵

فصل دوم: آثار کیفری تغییر جنسیت.....	۱۲۱
مبحث اول: آثار کیفری تغییر جنسیت مجاز و موفق.....	۱۲۲
گفتار اول: تغییر جنسیت و تأثیر آن در جرایم مستوجب حد.....	۱۲۳
گفتار دوم: تغییر جنسیت و تأثیر آن در جرایم مستوجب قصاص.....	۱۲۵
الف- تغییر جنسیت از زن به مرد.....	۱۲۹
۱. وقوع جرم قبل از تغییر جنسیت به مرد.....	۱۲۹
۲. وقوع جرم قبل از تغییر جنسیت به مرد و حکم به مجازات بعد از تغییر جنسیت به مرد.....	۱۳۰
۱ - ۲. جانی واقع شدن زن قبل از تغییر جنسیت به مرد.....	۱۳۰
۲ - ۲. مجنی علیه واقع شدن زن قبل از تغییر جنسیت به مرد.....	۱۳۱
۳. وقوع جرم بعد از تغییر جنسیت به مرد.....	۱۳۱
ب- تغییر جنسیت از مرد به زن.....	۱۳۲
۱. وقوع جرم قبل از تغییر جنسیت به زن.....	۱۳۳
۳. وقوع جرم بعد از تغییر جنسیت به زن.....	۱۳۴
گفتار سوم: تغییر جنسیت و تأثیر آن در دیات.....	۱۳۴
گفتار چهارم: تغییر جنسیت و تأثیر آن در تعزیرات.....	۱۳۷
الف- تغییر جنسیت و تأثیر آن در جرایم مختص زنان.....	۱۳۸
۱. عدم رعایت حجاب شرعی.....	۱۳۸
۲. خود را به عقد دیگری درآوردن در زمان زوجیت یا عده.....	۱۳۹
ب- تغییر جنسیت و تأثیر آن در جرایم مختص مردان.....	۱۴۱
۱. ایجاد مزاحمت برای بانوان.....	۱۴۱
۲. ترک انفاق.....	۱۴۲
۳. تزویج زن شوهردار یا در عده دیگری.....	۱۴۵
۴. عدم ثبت ازدواج دائم، طلاق و رجوع.....	۱۴۷
۵. ازدواج با نابالغ بدون اذن ولی.....	۱۴۷

۱۴۸ ۶. غیبت و فرار از خدمت وظیفه عمومی
۱۴۹ گفتار پنجم: تغییر جنسیت و تأثیر آن در ادله اثبات دعوی
۱۵۳ مبحث دوم: آثار کیفری تغییر جنسیت غیرمجاز و ناموفق
۱۵۳ گفتار اول: مسئولیت کیفری پزشک در تغییر جنسیت غیرمجاز و ناموفق
۱۵۹ گفتار دوم: مسئولیت کیفری بیمار در تغییر جنسیت غیرمجاز و ناموفق
۱۶۰ ضمائم
۱۶۱ الف - استفتائات
۱۷۰ ب - نمونه‌هایی از مراحل تغییر جنسیت
۱۷۳ نتیجه‌گیری و پیشنهادها
۱۷۴ نتیجه‌گیری
۱۷۸ پیشنهادها
۱۷۹ فهرست منابع

مقدمه

الف - تعریف مساله و بیان سوال های اصلی تحقیق

موضوع پایان نامه تحت عنوان ماهیت تغییر جنسیت و آثار جزایی آن است. تغییر جنسیت ارادی ناشی از نوعی بیماری موسوم به دگر جنسیت جو یا ترانس سکسوالیسم است این بیماری به یک نوع اختلال هویت جنسیتی گفته می شود که در آن جنسیت جسمی بیمار با جنسیت روحی او در تضاد است و شخص از پذیرش جنسیت ظاهری خود به شدت ناراضی است و با عمل جراحی در صدد تغییر جنسیت خویش است. این میل به تغییر جنسیت به حدی است که اگر فرد تغییر جنسیت ندهد امکان خودکشی وجود دارد یا در صورت طرد شدن از جامعه و خانواده در معرض مواردی همچون اعتیاد، ایدز و فحشا می باشد. با توجه به اینکه تغییر جنسیت از مسائل مستحدثه و جدید به شمار می رود با تغییر جنسیت مسائل و مباحث جدیدی نیز در ارتباط با جرایم و مجازات ها مطرح می شود. شخصی که تغییر جنسیت می دهد مرد است با علائم ظاهری زن یا زن است با علائم ظاهری مرد و یا خنثی است و سوال های فرعی زیادی مطرح می گردد. وضعیت حدود با تغییر جنسیت چگونه خواهد بود؟ دیه و قصاص شخص تغییر جنس داده دارای چه وضعیتی خواهد بود؟ نحوه و کیفیت اجرای مجازات ها چگونه خواهد بود؟ با توجه به سوال های فوق سوال های اصلی تحقیق عبارتند از:

۱- دلیل فیزیولوژیکی و روانی تغییر جنسیت چیست؟

۲- اساس مشروعیت و عدم مشروعیت تغییر جنسیت چیست؟

۳- چه آثار حقوقی و کیفری بر تغییر جنسیت مترتب است؟

ب - فرضیه های تحقیق

۱- کروموزوم افراد ترانس سکسوال با اندام ظاهری شان توافق دارد ولی از نظر روانی مبتلا به اختلال هویت جنسی می باشند منشاء اصلی این پدیده دقیقاً مشخص نیست . ولی تاثیر خانواده و دریافت های حسی فرد در سنین زیر پنج سال می تواند از جمله عوامل بیرونی به وجود آورنده این اختلال باشد.

۲- اساس مشروعیت و عدم مشروعیت تغییر جنسیت را سه نظریه مشروعیت مطلق تغییر جنسیت، ممنوعیت مطلق تغییر جنسیت و مشروعیت مشروط تغییر جنسیت با ذکر دلایلی تشکیل می دهد.

۳- آثار حقوقی تغییر جنسیت، شامل بطلان عقد نکاح ، سقوط عده و . . . بوده و از آثار جزایی آن نیز می توان به تاثیر تغییر جنسیت در حدود ، قصاص ، دیه و تعزیرات اشاره کرد.

ج - ضرورت تحقیق

فقدان جایگاه خاص قانونی و عدم ارائه طبقه بندی معیارهای شناخته شده این افراد ایجاب می کند با استفاده از منابع فقهی و کشفیات علمی و با لحاظ حقوق مترتب بر جنس مرد و زن ، ابتدائاً علل و عوامل گرایش افراد به تغییر جنسیت و نحوه احراز ضرورت تغییر بررسی شود و بر همین مبنا وضعیت حقوقی و احکام شرعی آنها مشخص شود.

از طرف دیگر با افزایش آمار متقاضیان تغییر جنسیت و پیشرفت علم پزشکی ، تغییر جنسیت افراد زمینه ساز مباحث و مسائل جدیدی در حقوق شده است که با سکوت قانونگذار و فقدان نص صریح قانونی ضرورت دارد به مسائل کیفری مرتبط با موضوع پاسخ هایی داده شود.

د - اهداف تحقیق

۱- شناسایی افراد متقاضی تغییر جنسیت، به عبارت دیگر، آیا افراد متقاضی تغییر جنسیت همان افراد همجنس گرایی هستند که به دلایلی اقدام به تغییر جنسیت خود می نمایند یا خیر.

۲- دستیابی به یک نظام منسجم حقوقی و فقهی برای پاسخ به سوالات آثار کیفری.

ه - سابقه تحقیق:

در خصوص موضوع تغییر جنسیت ، چندین مقاله با عناوین مختلف که به نوعی با

موضوع ارتباط دارند به چاپ رسیده است همچنین پایان نامه هایی که به بررسی آثار فقهی و حقوقی تغییر جنسیت پرداخته اند وجود دارد ولی هیچ منبع یا مقاله ای که به بررسی آثار جزایی تغییر جنسیت پردازد وجود ندارد و تحقیقی در این مورد صورت نگرفته است.

و - روش تحقیق

روش تحقیق ، روشی تحلیلی و توصیفی است که با مطالعه کتب ، مقالات و مراجعه به محاکم و مطالعه پرونده هایی در این خصوص و مشاوره با اساتید و پزشکان متخصص صورت گرفته است.

ی - سازماندهی تحقیق

مطالب پایان نامه در دو بخش تدوین شده است. بخش اول شامل کلیات بوده که خود دارای دو فصل است. در فصل اول به مفهوم شناسی و موضوع شناسی پرداخته شده و در فصل دوم پیشینه فقهی و قانونی تغییر جنسیت بیان گردیده است.

در بخش دوم نیز آثار تغییر جنسیت که شامل دو فصل می باشد بررسی شده است. در فصل اول آن آثار حقوقی مطرح و در فصل دوم به بیان آثار کیفری تغییر جنسیت پرداخته شده است.

بخش اول:

کلیات

فصل اول:

مفهوم شناسی و موضوع شناسی

مبحث اول: مفهوم شناسی

گفتار اول: واژه شناسی و تعریف اصطلاحی تغییر جنسیت

الف- واژه شناسی

۱. معنای لغوی تغییر

تغییر، واژه‌ای عربی و مصدر ثلاثی مزید از باب «تفعیل»، از ریشه غَیَّرَ می‌باشد که در فرهنگ‌های لغت فارسی و عربی در معانی مختلف به کار برده شده است. ابتدا معنای تغییر را در فرهنگ‌های عربی و سپس در فرهنگ‌های فارسی معنا می‌کنیم:

در فرهنگ‌های عربی در بیان معنای لغوی تغییر آمده است:

«غَيَّرَ الشَّيْءَ: حَوَّلَهُ وَبَدَّلَ بِهِ غَيْرَهُ - جَعَلَهُ غَيْرَ مَا كَانَ»^۱

یعنی: آن را به چیز دیگری تغییر داد و تبدیل نمود.

«غَيَّرَ: جَعَلَ شَيْئاً عَلَى غَيْرِ مَا كَانَ عَلَيْهِ مِنْ حَيْثُ الشَّكْلِ أَوْ الصِّفَةِ، بَدُونَ تَبْدِيلِ فِي طَبِيعَتِهِ وَجَوْهَرِهِ»^۲

یعنی: چیزی را از لحاظ شکل و ویژگی آن، تبدیل به چیز دیگری کنیم،

۱ - لوئیس معلوف، المنجد فی اللغة و الاعلام (ابی جا]: انتشارات ذوی القربی، چاپ چهارم، ۱۴۲۳ هـ. ق)، ص ۵۶۳.

۲ - انطوان نعمه و دیگران، المنجد الوسيط فی العربية المعاصرة (بیروت: دارالمشرق، ۲۰۰۳ م)، ص ۷۹۶.

بدون اینکه در ماهیت و جوهره آن تغییر ایجاد شود.

همچنین در بیان معنای لغوی تغییر گفته شده است: «غَيَّرَ الشَّيْءَ: آن چیز را تغییر داد، چیز دیگری را به جایش گذاشت، آن را عوض کرد».^۱
و نیز گفته اند: «غَيَّرَ: بَدَّلَ»^۲ یعنی: تبدیل کرد.

در فرهنگ های فارسی نیز برای واژه تغییر معانی مختلفی ذکر کرده اند که ذیلاً به برخی از آنها اشاره می کنیم:

در فرهنگ فارسی عمید برای واژه «تغییر» معنای «از حالی به حالی برگردانیدن، دگرگون کردن، چیزی را به شکل دیگر درآوردن»^۳ آمده است.

در فرهنگ فارسی معین «تغییر» در معنای «گردانیدن، دیگر کردن، دگرگون ساختن و دیگرگونی»^۴ آورده شده است.

همچنین در فارسی واژه «تغییر» در معنای تعویض، تحویل، انتقال، انقلاب، به کار رفته است.^۵

۲. معنای لغوی جنسیت

جنسیت در لغت به معنای «حالت و کیفیت جنس و رجولیت یا انانیت افراد»^۶ آمده است.

-
- ۱ - محمد بندر ریگی، فرهنگ بندر ریگی (تهران: انتشارات اسلامی، چاپ اول، ۱۳۷۸)، ص ۱۵۰۸.
 - ۲ - الیاس انطون الیاس؛ ادوارا الیاس، قاموس الیاس العصری (بیروت: دار الجیل، ۱۹۷۹ م)، ص ۴۸۸.
 - ۳ - حسن عمید، فرهنگ عمید (تهران: امیر کبیر، چاپ اول، ۱۳۶۳)، ج ۱، ذیل "تغمد"، ص ۷۰۲.
 - ۴ - محمد معین، فرهنگ فارسی معین (تهران: امیر کبیر، چاپ هشتم، ۱۳۷۱)، ج ۱، ذیل "تف"، ص ۱۱۰۷.
 - ۵ - علی اکبر دهخدا، لغت نامه دهخدا (تهران: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، چاپ دوم، ۱۳۷۷)، ج ۵، ذیل "تغیهق"، ص ۶۸۳۶.
 - ۶ - همان، ذیل "جنش"، ص ۷۸۷۶؛ محمد معین، ذیل "جنرال"، ص ۱۲۴۶.